

חוט של חסד

בע"ה • הגליון לכל בית יהודי • בנשיאות הרה"צ שלום ארוש שליט"א • פרשת: בשלה • י"ג בשבט תשס"ט • 07/02/09 • גליון: 107 • לע"נ ימנה בת אסתר ז"ל לע"נ אחי ז"ל בת סוזן הי"ד

שיר ועוז

שיחיו הגר וישמעאל, הוא יתן להם מה שצריך לשם כך - או שיזמן להם אוכל ושתיה, או אפילו יתן להם כוחות על טבעיים, לחיות בלי לחם ומים, כמו שנתן לאלהיה הנביא כח ללכת ארבעים יום ולילה, בכח אכילת עוגה קטנה. ואם הוא לא ירצה שיחיו, מה תועיל כל הצידה לדרך? לכן, התנהג כפי האמונה וצייד אותם בלחם ומים, ליום אחד בלבד.

ועל פי יסוד האמונה הזה, היה הבעל-שם-טוב הקדוש נוהג, שלא היה משאיר אצלו אגורה אחת מיום לחברו, ואפילו אם היה מזדמן לו סכום כסף עצום ככל שיהיה, היה מפזרו לעניים בסוף היום, ומתחיל את יום המחרת מחדש - עם אמונה בה, שיתן לו פרנסת אותו היום!

עוד ניתן לתרץ, את מה שמובא במדרש, שכאשר גילה ה' את עיניה של הגר, לראות את הבאר, היא הלכה ומלאה את החמת במים, יותר מכדי יום אחד, והמדרש מכנה את הגר "חסרת אמונה" בשל מעשה זה. לכאורה זה קשה, מדוע זה חוסר אמונה לשאוב מים מהבאר, שייסיפיקו לכמה ימים? הרי זו מצויאות, שהיא וישמעאל כמעט ומתו בצמא, ואף שהתרחש להם הסוה' הקדים תרופה למכה, והכין להם בהשגחה פרטית באר לשאוב ממנה מים, אך לא בכל יום מתרחש נס, ולמה לסמוך על הנס, אם אפשר לקחת מים לדרך?

התירוץ הוא, על פי מה שהבאנו לעיל: "כל שיש לו פת בסלו וכו', הרי זה מחוסר אמונה", שבאמת, אילו היתה הגר ממלאה מים ליום אחד בלבד, לא היה בזה שום פגם, כי אדרבה, ה' זימן לה את פרנסת אותו היום, ויש לה להשתמש במה שהכין לה הבורא. אבל הגר מלאה מים בחמת, יותר מכדי יום אחד, וזהו כבר פגם באמונה.

הגר לא ידעה להשליך את האמונה, שכמו שה' נתן לה מים היום, הוא יתן לה גם למחר, וכי יד ה' תקצר? ולכן היא סמכה על עצמה ולא עלה', לגבי המים של יום המחר, ומלאה יותר מכדי צרכה, ואם היו לה כמה חמותות, היתה מן הסתם ממלאה גם אותם. אבל היתה צריכה להאמין שחיייה נתונים בידי של ה', ואם ירצה ה' שתחיה מחר, הוא יזמן לה עוד מים, ואם לא ירצה שתחיה, לא יועיל מה שמלאה הרבה מים, כי ה' יכול לסבב סבות שישפכו המים, או שייגנבו ממנה, או כל דבר אחר.

כי חוסר האמונה בהווה, הוא הדאגה על עתיד, והאמונה בהווה, היא הבטחון על העתיד. כי כל זמן שהאדם תולה פרנסתו באיזו סבה, ולא בה' בלבד, בודאי ידאג. כי אולי מחר לא תתכן הסבה הזאת? וכשתולה בעצמו, בכוחו, בחכמתו וכו' - אולי מחר ינטל ממנו הכח והיכולת? וכשתולה בבני אדם - אולי מחר לא ירצו לתת לו? אם כן יש ויש סבה לדאגה...

אבל כשתולה פרנסתו הנוכחית בה', מה יש לדאוג להבא? וכי מחר תחסר לה' היכולת, הכח, האפשרות,

פרשת השבוע "בשלח", אנו קוראים את "פרשת המן", שממנה אנו לומדים את יסודות הבטחון בה'. אחד מהיסודות העיקריים שאנו למדים מפרשת המן, הוא מה שהבורא נותן לאדם בכל יום את פרנסת אותו היום, ואין לו לדאוג את דאגת המחר, שהרי במדבר היה יורד המן בכל יום, כמו שכתוב (פס' ד'): "וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה הֲנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם וַיֵּצֵא הָעָם וַלְקִטּוֹ דָּבָר יוֹם בְּיוֹמוֹ וְגו'", והיה יורד רק לשימוש של אותו היום, כי אי אפשר היה לשמור את המן ליום אחר, מאחר והיה מתקלקל ומבאיש ומעלה תולעים, ובכל יום ויום היו צריכים בני ישראל, להתחזק בבטחון בה', שגם למחרת יוריד מן.

וצריכים לדעת, שתמיד ה' מנהיג את האדם, באותו אופן שהנהיג את עם ישראל במדבר, אלא שבמדבר, ההנהגה היתה ניסית לגמרי וגלויה, שבביל לחנך את בני ישראל, שכן היא הנהגתו יתברך, ולהרגיל את עם ישראל לבטחון בה', שגם כשינסו לארץ, ויפסיק לרדת המן, ימשיכו להאמין שפרנסתם מסורה בידי יתברך, ושכל יום יבטחו בו, ולא ידאגו את דאגת המחר.

ועל זה נאמר במדרש, אמר רבי אֶלְעָזָר: "כֵּל מִי שֵׁשׁ לוֹ מֵהַ יֹאכֵל הַיּוֹם וְאָמַר: מֵהַ אֶכֹּל לְמָחָר? הֲרֵי זֶה מְחַסֵּר אֱמוּנָה - האמונה בהנהגה של ה', לתת לאדם את פרנסת כל יום ביומו, היא יסוד באמונה, ומי שדואג מה יאכל למחר, זה מראה שלא מאמין שמה שיש לו בהווה, הוא מידי יתברך, ולכן דואג מה יהיה למחר. וזה מה שצריכים לדייק מדבריו של רבי אלעזר, שאמר: מי שיש לו מה יאכל היום - היום דווקא. כי הרי יש לו מה לאכול היום, ומי נתן לו היום לאכול? לא ה' יתברך? והוא אומר: מה אוכל מחר? - זה מראה שאין לו אמונה שמה שיש לו היום זה מה, ולכן: "הרי הוא מחסרי אמונה".

כי גם כאשר אדם עובד למחייתו ומתפרנס כביכול בדרך הטבע וההשתדלות, לא יתלה את פרנסתו בהשתדלות שלו או בסבות או בבני אדם, אלא יאמין שכל השפע שהיה לו עד היום, הכל מידי יתברך, ואז יוכל לבטוח בה' גם לגבי העתיד, שכמו שה' נתן לו מה שיאכל היום, כך הוא יתן לו מה שיאכל למחר. כי בודאי יד ה' לא תקצר לפרנסו בכל עת.

מכאן ניתן לתרץ מה שנראה כקושיה גדולה, שכאשר גירש אברהם אבינו את הגר וישמעאל, נתן בידם לחם ומים כדי יום אחד בלבד. מדוע עשה כן? הלא אברהם אבינו היה ידוע במדת החסד שלו, ובמדת הכנסת האורחים שלו. והוא היה עשיר עצום - את כל העולם הוא האכיל והשקה, ואת אשתו ואת בנו לא היה יכול לצייד בכמה גמלים עמוסים בכל טוב, לחם ובשר ודגים ויין ומשקים לרוב?

אלא שבודאי, אברהם אבינו חי באמונה, שבכל יום ה' נותן לאדם פרנסה, והוא ידע שכל זמן שהבורא ירצה

לתת לו פרנסה? בודאי שלא. לה' תמיד יש מה לתת, והוא כל יכול, ואינו מוגבל חלילה על ידי סבות, ואם ירצה, יוכל לתת לאדם פרנסה באיזה אופן שירצה, כגון: להוריד לו מן, כמו שעשה במדבר, או כל דבר אחר. ואם כן בודאי אין מקום לדאגה.

וזה למעשה היסוד של הבטחון בה', שמתחיל מכך, שהאדם מאמין שמה שהיה לו עד היום, ומה יש בידיו כעת, אפילו שבא לו על ידי סבות, או על ידי השתדלויות, או מידם של בני אדם וכו', הכל למעשה מידי של הבורא בלבד. וכשיאמין כך, לא יהיה לו קשה כלל לבטוח בה' להבא.

ומכאן אנו מגיעים להוראה למעשה, שעל מנת להתחזק במדת הבטחון, צריכים להתחיל קודם כל לראות את ההשגחה שה' השגיח עלי עד היום, ולהודות לה' על כל מה שהיטיב איתי ופרנס אותי עד היום, ולהאמין באמונה שלמה, שכל מה שהיה לי עד עכשיו וכל מה שיש בידי כעת, זה הבורא נתן לי, ולא לתלות בשום סבה. וככל שאמונתו של האדם בכל זה, תהיה גדולה וברורה יותר, וככל שפחות יפול לתלות את מה שהיה לו עד היום, בסבות שהיו, בהשתדלויות שעשה, בבני אדם שנתנו לו וכד', כך יותר יגדל בטחונו בה', לגבי העתיד לבוא.

ובזה מתקשר הנושא של הבטחון, למה שאנו קוראים לשבת זו "שבת שירה", וקוראים בה את שירת הים ועוד שירות ותשבחות. כי באמת השירה והבטחון הם תלים זה בזה, וככל שנשיר יותר ונודה לה' על נסיו ונפלאותיו שעשה עמנו עד היום הזה, כן יגדל בטחונו בו יתברך לעתיד, וכמו שאנו אומרים "נשמח כל חי": עד הנה עזרנו רחמין ולא עזבונו חסדין ה' אלוֹקינו, ואל תשנו ה' אלוֹקינו לנצח וכו' - שאחרי שהללנו את הבורא יתברך על נסיו ונפלאותיו: שהוא מושיע ופודה ומציל ומפרנס וכו', והוא המעורר ישנים והמקיץ נרדמים והמשיח אילמים וכו', ורק לו לבדו אנחנו מודים וכו', על טובותיו ונפלאותיו, ושגאלנו ממצרים ופדאנו מבית עבדים וכו' וכו' - אחרי כל ההלל והשבח, שבו כללנו את כל מכלול החיים, העבר והווה, בכלל נסיו יתברך, שפירושו שאנחנו מאמינים שכל מה שהיה איתנו ועם אבותינו עד עכשיו, זה הכל נסים ונפלאות של הבורא, אחרי זה אנחנו יכולים כבר בקלות, לתלות את כל בטחונו בה', שלא יטשנו לנצח!

יהי רצון שנזכה, כל עם ישראל, להודות ולהלל לשמו יתברך תמיד, ולמלא פינו שירה והודיה ושבח, ויהיה בטחונו בה' חזק וברור, ובזכות זה נזכה לביאת משיח צדקנו ולבניין בית מקדשנו ולגאולה שלמה במהרה בימינו אמן ואמן.

בברכת שבת שלום ומבורך

לכל בית ישראל

elise pife

קבלת שבת

א. מובא בשו"ע (או"ח רס"ב) "ילבש בגדיו הנאים וישמח בביאת שבת". וצורת כבוד השבת היא, שידמה בנפשו את השבת כאורח גדול וחשוב מאוד הבא אליו, ונמשיל לעצמנו אדם שיודע שיגיע לביתו גדול הדור בשעה מסוימת בודאי ידאג שכל הבית וחפציו והמאכלים יהיו מוכנים במקומם לפני זמן הגעת האורח, ולא שיגיע האורח והוא עדיין באמצע הכנותיו, ק"ו שבת קודש שבזמן הראוי לקבלת שבת הכל יהיה מוכן.

ויהא יושב ומצפה בכבוד ראש ומיחל לקבלת פני השבת. (רמב"ם): וישמח בביאת השבת כמבואר בשו"ע.

ב. כתוב במ"ב: "ואנו נוהגין שמהפכין הפנים לצד מערב כשאומרים בואי בשלום... ונוהגין לעמוד אז ולעשות דוגמא (נענוע בראש) כמו שמקבל פני אדם גדול וביאר בספר "חוט השני", שאין עניין דווקא להסתובב לצד מערב, שהאם השבת באה דווקא מצד מערב? אלא, בזה אנו מראים איזה מעשה כאילו שאנו יוצאים לקראת השבת, והיינו לצד הפתח.

ג. קבלת השבת הוא ע"י מזמור שיר ליום השבת ומיד שאומרים "מזמור שיר ליום השבת", מקבלים הציבור שבת עליהם. ובמקומות שנוהגים לומר "לכה דודי" לפני כן, קבלת השבת הוא בסיום כשאומרים "בואי כלה".

(נערך ע"י אחד מאברכי הישיבה ע"פ הספר חוט השני)

על כל חיסרון ודוקא מתוך החיסרון יזכה לאמונה גדולה, וכמו שאמר מוהרנ"ת כל מקום שאני רואה חיסרון או שלא התפללו מספיק או שלא התפללו בכלל.

(אחד האברכים)

"יבוא עמלק ויגלהם עם ישׂראל בְּרַפְיֵיהֶם"
(שמות י"ז, ח')

הגמ' (סנהדרין ק"ו) מסבירה שהמילה "רפידים" מלמדת שעם ישראל ריפו ידיהם מדברי תורה.

והקשו גדולי המפרשים מדוע א"כ מדוע נאמר "רפו ידיהם" היה צריך לומר "רפו פיהם מלדבר תורה" כי הרי תורה נלמדת בפה ולא ביד.

ואולי נראה בס"ד ביאור על עניין זה בדרך הדרוש. "היד" מורה על חוזק בבחינת המחזיק בתורה בחוזקה, וע"ז אמר "רפו ידיהם" דהינו שלא החזיקו בתורה מספיק חזק אלא למדו תורה אבל לא החזיקו בסדר קבוע, אלא שינו ולמדו מתי שיש זמן והיו משנים את הסדרים הקבועים, ומשום כך יכול לבוא עמלק ולהפריע ולבטל את האדם לגמרי מלימודו, ואח"כ מכניס בו כל מיני הרהורי כפירה, רח"ל מאחר וראה פרצה ליכנס בה. (נתיבות דעת)

מים התלוננו למשה, וכפי שדייק אור החיים כנ"ל, אך משה רבינו ידע כוונת ה' שהכל נעשה כדי להביאם ולקרבם אל עבודת התפילה וא"כ מובן מדוע משה לא התפלל לקב"ה וכן מובנת טענתו שטען לפני הקב"ה שעם ישראל לא מבינים את הרמזים כנ"ל ובאים לידי כפירה וכעס ואם ימשיך הנסיון אזי "עוד מעט וסקלוננו".

אך עדיין נשארה הפליאה מדוע לא התפללו ואין נפלו לכפירות בלבם לאחר כל הניסים שראו?

ומתרץ אור החיים הקדוש שאולי חשבו שהיות וה' הביאם למדבר לאחר כל הניסים, א"כ פשוט הוא הדבר שיספיק להם צרכם ואין צורך בתפילה על כך. כלומר היה להם ברור שצרכים כאלו כמו מים וכדו' ודאי שה' ימצא ויתן להם. וכשראו שאין מים הסיקו בדעתם שמא ה' עצם? ובכן הייתה טענתם כי כל מטרותם של החסרונות הם כדי להביא את האדם לתפילה ובקשה. וכמו שכתב רבינו בחיי כי תכלית החיסרון הוא התפילה שהיא הדביקות לה' ולא השלמת החיסרון, כי אם יושלם החיסרון באופן טבעי ללא תפילה הרי שלא הגיע לתכליתו הרצויה, ומכל הנ"ל יוכל האדם להתחזק בתפילה

כל החסרונות הם רק חסרון תפילה.
...ועל נסתם את ה' לאמר ה'ש' ה' בקרבנו אם אין? (שמות י"ז ד')

בפרשתנו מסופר על חטא מִסָּה וּמִרִיבָה... ועל נסתם את ה' לאמר ה'ש' ה' בקרבנו אם אין?

וכאן מקשה האור החיים הק' ג' קושיות א. לשם מה הביאם ה' אל הניסיון הגדול הזה למות בצמא, והרי זה לכאורה נסיון שקשה לעמוד בו. ב. מסמיכות הפסוקים "ויצמא העם..." ו"ולן העם על משה". מדייק אור החיים הקדוש "הא למדת כי לא צעקו לה..." אלא מיד לאחר הצימאון התלוננו למשה וא"כ נוספת הקושיא איך עם ה' הרואים ניסים מופלאים ונוראים יטעו בדבר זה ולא יתפללו עד שלבסוף נכתב עליהם "...היש ה' בקרבנו אם אין?" ג. עוד תגדל התמיהה על משה "שבמקום שיאזרו חלציו בתפילה ובתחנונים בא בטענה לפני ה' "...עוד מעט וסקלוננו"? ומתירציו של אור החיים הקדוש נלמדים יסודות גדולים באמונה ובהשלמת הנפש, משום שהנסיון של הצמא למים מטרותו היתה למנוע מהם הנס עד שיתחנונו למול קונם וישמע תפילתם ויענם, ועל כך הודיע הכתוב שבמקום להתפלל על

הרב יצחק. א. מחנך בתי"ת "שלום בניין"

בתוך המסגרת-פרק א'

חוק זה חוק

הורים יקרים: עלינו לדעת שכאשר אנחנו מחליטים על יישום "חוק" בבית, והחוק באמת תואם את גיל הילד וגם הסברנו לילד את חשיבות החוק והוא מוכן לעבוד איתנו בשיתוף פעולה מלא (כי אם זה בכפיה- חבל על הזמן, החוק יהיה סיבה למריבה והרי זוהי לא מטרותנו) ועבדנו כבר עם הילד בשלבים ולפי דעתנו הילד כבר צריך ליישם לבד ובקלות את החוק, עלינו לעמוד על כך שהוא יתבצע תמיד.

אני לא מתכוון שמרגע שהתחלנו לעבוד עם חוקים עלינו להיחפץ לפקחי חנייה טורדניים הממתנים לטרף, אלא הכוונה ב-"יתבצע תמיד" שנדע לשים לב שהחוק אכן מתבצע.

למשל: ההורים של דודי בן ה-7 החליטו שכאשר הוא חוזר הביתה בצהריים מבית הספר- מוטלת עליו האחריות להניח את תיק בית הספר בחדרו ליד הארון. אמא הסבירה לדודי את מטרות החוק- להרגיל אותו לסדר, לא לגרום לחפצים מיותרים להתגלגל בסלון, למנוע את פתיחת התיק ע"י אחים קטנים. אמא ודודי הכינו שלט יפה ודודי הדביק אותו לתזכורת על הארון שלו. אמא הדביקה לדודי דף מבצע על המקרר. ומתפקדה היה, לבדוק לאחר ארוחת הצהריים אם החוק מיושם, היא הייתה צריכה להיכנס לחדר ולוודא שאכן התיק ליד הארון (ולאחר שבוועים של תרגולת ע"י שאלה: "דודי התיק במקומו? אני רוצה לשים לך מדבקה! במידה והתיק אכן במקומו דודי קיבל מדבקת חיוך בטבלת ההצטיינות שעל המקרר. אמא אף הבטיחה לקנות לדודי פרס יפה שהוא ראה כבר בחנות המשחקים, במידה ואכן יתמיד במבצע וכל השורה של הדף תתמלא בחיוכים.

עברו חודשיים דודי כבר קיבל מספר פרסים ואמא כבר הסיפיקה לשכוח מהמבצע. יום אחד תוך כדי הזזת המקרר להוציא את המוצץ של התינוקות שהתגלגל פנימה אמא מצאה את דף המבצע! "מעניין מה קורה עם המבצע הזה?" היא אמרה לעצמה. הבדיקה בימים הקרובים הובילה אותה למסקנה- שדודי לא כ"כ מתמיד במבצע וברוב השבוע התיק לא מונח במקומו הקבוע! מה קרה??? הרי לכאורה עברו חודשיים וההרגל היה צריך

או למכונת הכביסה, הוא מסובב את ההגה וממשיך בנסיעתו.

למדנו מהסיפור ששמואל ניסה בתחילה **להתנגש "במסגרת"**, שאכן הייתה קיר ומכונת כביסה שהפריעו לו בנסיעתו. אולם עם הזמן הוא הבין שעם קיר ומכונת כביסה **"לא מתעסקים"** חבל על המאמץ, הם פשוט לא יזוזו ממקומם, ואין ברירה אלא לנסוע בכיוון אחר.

דלת או קיר

המסר הברור הוא: שבוודאי הילד ינסה אותנו עד כמה איתנו מתכוונים ברצינות ל"חוק" והוא רוצה לבדוק אם החוק הוא "קיר" שאי אפשר לעבור דרכו, או שהוא "דלת" שפעמים פתוחה ופעמים סגורה.

במידה והחוק שלנו יהיה באמת "קיר", הילדים יפסיקו לנסות אותנו, ויתחילו לבצע את החוק בשמחה. לדוגמא: במשפחת כהן הילדים התקשו לקום מוקדם בבוקר, כל יום הייתה מלחמת עולם, ההורים לא ידעו מה לעשות. הילדים היו קמים בעצלות, היו מאחרים לבית הספר וכבר לא נשארו תירוצים לכתוב למורים. עד שהחליט האב לקבוע לילדיו "מסגרת".

הוא כינס את כל הילדים בסלון והציג בפניהם את העובדות של בעיית הקימה. הם ישבו ביחד ודנו על הנושא, ולבסוף האב הסיק מסקנה חד משמעית: **בבית שלנו מהיום, אף אחד לא נשאר אחרי השעה 8.** הילדים ישנו באותו היום מוקדם בציפייה למחר. השעון בחדר הילדים צלצל בשעה 7, כל הילדים קמו בזריזות והתארגנו ליציאה, פרט לדוד שניסה את החוק החדש. האם שראתה את בנה ממשיך לישון על אף הרעש ורצתה ללכת להעיר, נעצרה על ידי האב. "אל לך לטרוח, היום דוד יבין לבד ש-חוק זה חוק" אמר לה. בשעה שמונה בדיוק ניגש האב למיטת בנו הרים אותו עם הפיג'מה והניח אותו בחדר המדרגות כאשר שאר בני הבית ממתנינים בחוץ. "מצטער דוד" אמר האב לבנו המופתע, "אתמול קבענו כולנו שבשעה 8 אף אחד לא נשאר בבית, ואני מתכוון ליישם את מה שקבענו. אני מקווה שהיום תלמד את המסר ומחר תקום בזמן". לא חייב לנסות בבית, אבל תענו בכנות: "מחר דוד יקום בזמן או לא?" **בהצלחה!**

המשן בשבוע הבא בע"ה *

להיות כבר לטבע?

אז האמת היא- שהבעיה לא אצל דודי. דודי מבחינתו היה די בסדר! הבעיה בעצם אצל אמו של דודי שבטבעה הינה חלשת אופי, וכבר לאחר שבועיים המבצע מצידה לא היה בהתמדה. לא כל יום היא זכרה לבדוק ולשאול ואפילו מידי פעם היא ויתרה לדודי והוא קיבל מדבקה גם כאשר לא היה התיק במקומו. דודי יוכל להצליח מאוד במבצע אבל...

מסקנה חינוכית חשובה!!! במידה וההורים יודעים שהם חלשי אופי או "וותרנים" עליהם קודם לעבוד על עצמם, ורק אחר כך לנסות להפעיל חוקים שמראש נידונו "לכישלון". המסגרת בבית עוזרת בעיקר לנו ההורים, ולכן במידה והבעיה נמצאת אצלנו (כמו אופי חלש), עלינו לשנות גישה בכדי שנוכל לחנך את ילדינו כפי שה' רוצה. הורים שהם בעצמם מחונכים, ויודעים מה הם רוצים, יצליחו ביתר קלות להתמודד עם כל בעיה שתתעורר ב"התנגשות עם החוק".

סיבוב לפני הקיר

שמואל שלנו בן ה-3. אוהב מאוד לנסוע על ה"בימבה". כאשר קיבל במתנה את הבימבה, והחל לנהוג עליה בבית, שמתי לב לדבר מאוד מעניין: שמואל נסע בסלון בהנאה מופגנת תוך כדי קריאות לכל הילדים לזוז מדרכו. לאחר כ-חמישה מטרים הוא התנגש בבהלה בקיר המטבח. שמואל רגז ורטן אך את הקיר לא יכול היה להזיז ממקומו. לבית ברירה הוא סובב את הבימבה ודהר לכיוון השני. אך גם שם לאחר כ-שישה מטרים הוא התנגש במכונת הכביסה. שוב רגז ורטן, אך סובב את הבימבה להמשיך בנסיעתו.

לאחר שבוע של ניסיונות נסיעה והתנגשויות בחפצים וקירות, למד שמואל הקטן שלאחר חמשה מטרים מהכניסה נמצא קיר המטבח. ולאחר שישה מטרים לכיוון החדרים נמצאת מכונת הכביסה. עוד שבועיים נוספים של אימון בנסיעה בסלון ופינת האוכל, תוך כדי לימוד החפצים המפריעים לו בנסיעתו, החליט שמואל: שמאחר והקיר ומכונת הכביסה אינם זזים ממקומם, אין ברירה אלא להפסיק ולהתנגש בהם. והנה פלא שמואל מיועזניו נוסע במהירות שוב כמקודם כאשר הוא קורא כולם לסור מדרכו, אך כאשר מגיע קרוב לקיר המטבח

“טו בלעבט זיך רצונות וכיסופים”
“כי האדם עץ השדה”

הגמ' (תענית ה) מביאה “משל, לאדם שיהיה מהלך במדבר, והיה רעב, ויגף, ויצמא, ויצא אילן שפרותיו מתוקין, וצלו נאה, ואמת המים עוברת תחתיו, אכל מפרותיו, ושתה ממקומו, וישב בצלו, וכשבקש לילה, אמר לו, אילן, במה אברקך? אם אומר, שיהיו פרותיך מתוקין הרי פרותיך מתוקין. שיהיה צלך נאה הרי צלך נאה, שתהא אמת המים עוברת תחתך הרי אמת המים עוברת תחתך. אלא, יהי רצון שכל נסיעות שונטעים ממך יהיו כמותך.”

כשנתבונן במשל זה נמצא רמז גדול הנוגע לעבודת ה' של כל אחד ואחד מאיתנו, כי באילן שהובא במשל היה ג' מעלות, א. פירות מתוקים, ב. צל נאה, ג. אמת המים עוברת תחתיו. וכידוע שהאדם נמשל לאילן כמו"ש (דברים כ') “כי האדם עץ השדה”, ומובא במשנה שביום ט"ו בשבט נשפטים כל האילנות כמו"ש “אז ירננו עצי היער מלפני ה' כי בא לשפוט את הארץ”, ומכיוון שהאדם נמשל לאילן, לכן עלינו לערוך חשבון נפש והתבוננות ביום זה בעצמנו, האם אנו באמת כמו אותו אילן שיש בו פירות מתוקים, שהם התורה, המידות הטובות ודרך ארץ וכבוד לזולת, וכן האם יש בנו צל נאה שהיא התפילה ואמונה, שהם מסככים ושומרים עלינו מכל משמר שלא נחטא, והגדול מכולם האם יש בנו אמת המים שעוברת תחתנו, הוי אומר שאנו משיפיעים גם לכל הסובבים אותנו, ולא רק לעצמינו אלא נותנים גם לאחרים מתורתנו ודואגים שהתורה הקדושה האמונה והתפילה והמידות הטובות יגיעו לכל אחד ואחד מעם ישראל?.

גם אדם שב"ה כבר זכה ויש בו את ג' המידות שהזכרנו, עדיין צריך לעמוד בתפילה ולבקש על עצמו שהנהגות הטובות שכבר זכה להם לא יסורו ממנו לעד. כי טבע האדם כשנעשה מורגל בכל דבר שבקדושה ההרגל מחלישו. ולכן צריך להתפלל הרבה על הרצון שימשיך לרצות ולכסוף, באותה הנהגה טובה שזכה לה. ועניין הרצון מרומז בסוף המשל שבירך אותו אדם את האילן על אף שהיה בו את כל המעלות הטובות, בכל זאת בירכו שלעולם לו יסורו ממנו הפירות המתוקין והצל הנאה ואמת המים וזה מה שאמר “יהי רצון” פירושו שאע"פ שיש בן את כל מעלות אלו, לעולם רצונות אלו יהיו תמיד לנגד עיניך ולעולם לא תחליפם בשום רצון אחר. ואדם שיש בו את כוח הרצון ודאי שלעולם לא יפול ממדרגותיו, והנטיעות שינטעו ממנו, שהם בניו גם יהיה להם רצון להיות כמותו, כי אם חינוך לאב איין לבן מניין?

היות ואנו עומדים ביום קדוש ונשגב עד לאין שיעור כי יום זה הוא עת “רצון” גדול, לכן צריך להתפלל על חינוך הבנים, ושנוכל להיות להם דוגמא אישית לעץ השתול על פלגי מים דהינו תורה ותפילה ומדות טובות ונזכה שיתקיים בנו הפסוק “בצילו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחיכי” שזה התורה והתפילה ושהם יהיו כל מחמדנו ורצונותינו לעד ולעולם מהם לא נסור ועי”ז יתקיים בנו הפסוק “בניך כשתילי זיתים סיבי לשולחנך” ונזכה כולנו לראות נחת דקדושה מכל יוצאי חלצנו אמן כן יהי רצון.

ית מדרשו של המהרש"א היה מלא מידי יום, מלבד הלימוד שלמדו שם, היו מתקיימים בו שלושה תפילות ביום. בשעות אלו התמלא בית המדרש אדם, גם בעלי בתים שהיו עסוקים לפרנסתם חיבבו חיבה יתירה את מקום תפילה זה, ולא בכדי, הן ידוע ונערץ שמו של רבם החביב ואהוב על הבריות, רבי שמואל-אליעזר איידלס, הלוא הוא המהרש"א, ממפרשי הגמרא. הדרתו וגדולתו השרו סביבו תמיד אווירת רוגע ושלווה, שגרמה לרבים מבני העיר לקבוע אצלו את מקום תפילתם.

ביום מן הימים הגיע ר' משה האופה אל בית-המדרש ופניו מקרינות צער ודאגה, הדבר עורר מיד את תשומת לבו של המהרש"א שהיה כולו רחום וחנון. ובעת ההכנות לתפילה היה סוקר במבט חטוף את פני המתפללים, ודיי היה לו בזה להבין לרוחם ולמתחולל בקרבם.

“כבר זמן רב מגיע ר' משה לתפילה בבית-המדרש, ומעולם לא נראה כפי שהוא עתה. שמה אירע לו חלילה דבר-מה. אגש וברר הענין במה דברים אמורים”, הרהר המהרש"א בליבו, ובשעת בדיקת חוטי הציצית ניגש אל מקומו של ר' משה.

ר' משה שהיה שקוע בהרהור התעשת באחד עת ראה את דמותו רבת ההוד של רבו מתקרבת אליו. בראותו את המהרש"א בכבודו ובעצמו, קם ר' משה ביראת כבוד וניסה לעטות על פניו ארשת שלווה רגילה ולהעלות חיוך על שפתיו, אך הדבר עלה לו בקושי רב. ברוך ובאהבה פנה אליו המהרש"א ושאל: “ר' משה יקירי, שמה אירע לך דבר-מה, מדוע פניך אינם כתמול שלשום?! ואם מפני ההכנות לתפילה, הלוא התפילה מתקבלת יותר דווקא מתוך שמחה.”

לא יכול היה ר' משה להסתיר את אשר בליבו, וכשדמעות בעיניו יצאו המילים מפיו בשטף: “יודע רבנו כי משפחתנו עברה לגור לכאן, באוסטראה, לפני כמה שנים. עד עתה עבדה אשתי לפרנסתנו בתפירה ובתיקון בגדים, ואני עסקתי באפיית לחם וכעכים בעבור תושבי העיר. מעולם לא ידענו ימים טובים, אך לא התלוננו והסתפקנו במועט.”

“לפני זמן מה חלתה אשתי בפרקי ידיה ואינה יכולה לעבוד עוד כבעבר. נוסף על כך היא גם נזקקת לתרופות יקרות. כל מעמסת הפרנסה נפלה

על צווארי. כדי להשלים את פרנסת אשתי, עמל אני שני לילות בשבוע להכין כמות כפולה של לחמים, גם בעבור יום השוק הגדול. “רוב הפוקדים את השוק הם תושבי הכפרים והעיירות שמחוץ לעיר. לתומי חשבתי, כי לאחר יום מפרך ומייגע ודאי יתענגו בשמחה על כיכרות הלחם הטריות, ואוכל לעשות מזה רווח נאה.”

“אולם השבוע נחלתי אכזבה קשה עד מאוד. גם הפעם עמלתי וטרחתי זמן רב, תוך הוצאות מרובות, בלישת ובאפיית

שבח של צדיק
גדולי ישראל על רבינו הגמ"ח זצ"ל

רבי שלמה מזוועהיל סיפר שאביו הקדוש בא אליו בחלום ואמר לו: “בעולם העליון כשבא חסיד ברסלב נעשה רעש גדול. והם חשויים שם מאוד”. וביקש שידוך לנכדו עם איזה חסיד ברסלב.
(שבחו של צדיק)

כמות גדולה של לחמים, כדי למכרם בשוק. אתמול, לאחר שביליתי יום שלם ליד דוכן הכיכרות, התברר לי כי מכרתי בסך-הכול כמה כיכרות יחידות. חזרתי עם כל סחורתי הביתה ובכיסוי אין פרוטה.

“ילדיי, שקויו כי יוכלו לחדש את בליי סחבותיהם ומנעליהם הקרועות בחדשות, הבינו כי מוטב להם להפסיק לחלום על כך. ובניתיים חובותיי עולים ותופחים, וגם לדמי השכירות של הבית שאנו דרים בו אין לי לשלם.”

“אמור לי רבנו, כיצד אוכל להחזיק מעמד, ואין אעלה חיוך על דל שפתי, ומה אעשה?”, סיים ר' משה את דבריו בקריאה נואשת.

מוחו של המהרש"א עבד בקדחתנות. אי-אפשר להשקות מקרה זה לאחר התפילה, ומה גם שאולי בעזרתו יוכל ר' משה להתפלל בשמחה, כהרגלו מידי יום. לפתע אורו עיניו והוא אמר לר' משה:

“הלוא זו ממש יד ההשגחה! בדיוק היום אמרה לי אשתי כי אינה יודע איפה להזמין כמות גדולה של לחמים בעבור סעודת יום-השנה של אביה המנוח, שכן כל בני המשפחה יתכנסו היום אצלנו.”

“אנא ממך, אם תוכל לעשות טובה זו בעבורנו, להביא את כל הסחורה שעמך לביתנו, ואשלם לך בעין יפה.”

לא ידע האיש את נפשו מרוב התרגשות. פניו האירו, ולאחר שהבטיח למהרש"א לקיים את בקשתו תיכף לאחר התפילה,

***

אשת המהרש"א הייתה מופתעת למראה האורח הבלתי-צפוי שונסס הביתה מידי לאחר השחרית, כאשר זה דפק על דלת ביתה והחל להכניס במרץ רב בזה אחר זה סלים כבדים, עמוסים כיכרות לחם, אך בצדקות הרבה ידעה לשמור את הדבר בליבה. האופה קיבל את הכסף מידי המהרש"א בתוספת דברי עידוד וחיוזק כי ישועת ה' כהרף עין, וכי כל מבטחו ישים רק בבוראו. “הזן את העולם בטובו” יזון גם אותך בני” פטרו רבו לשלום. אחר חזר ר' משה לביתו קורן מאושר.

המהרש"א עצמו עדיין לא נח ושקט. הוא ייגע את מוחו כיצד להמציא ליהודי קשה-יום זה פתרון קבוע, שלא יזדקק חלילה להיסמך על מתנות בשר-ודם. לאחר תפילה ומחשבה נצנץ במוחו רעיון. בשקט ובצנעה עשה מה שעשה, אמר מה שאמר, רק אז נחה דעתו והוא שב ללימודו.

***

למחרת עם בוקר נשמעו דפיקות על דלת ביתו של האופה. ר' משה פתח את הדלת ונותר פעור-פה. בעיניו נדהמות הביט באיש הניצב בפתח. היה זה שליחו של הדוכס, אשר התגורר בטירה מלכותית בפאתי העיר. בפי השליח בקשה, כי מאחר ששמע על טיב כיכרותיו של ר' משה, מבקש הוא להזמין דרך קבע מאה כיכרות ליום בעבור כל צוות הטירה.

לר' משה זו הייתה מתנה מן השמים ממש. ומאז נהפך מצבו. עבר זמן קצר והאופה המתחרה עזב את העיר, וכל לקוחותיו פנו לקנות אצל ר' משה. חנותו הדלה, שהייתה עד כה כמעט ריקה, המתה מאדם כל שעות היום. והברכה והצלחה האירה לו פנים.

לא עבר זמן רב וגם אשתו של ר' משה נרפאה ממחלתה, והיא חזרה לעבודתה כמקודם. ר' משה לא תאר לעצמו כמה השתדל המהרש"א בתפילותיו בעבורו, לעורר עליו ועל אשתו רחמי שמים. אולם כאשר גם אשתו חזרה לאיתנה, רץ בשמחה אל המהרש"א לבשר לו את הבשורה הטובה. ככלות הכול, המהרש"א היה היחיד שראה בצער, מן הראוי שיווכח גם בשמחתו. וכאות תודה והכרת טובה בישר לו גם על בשורותיו הטובות.

*****

פסיכיאטר מגיע לבית משוגעים כדי לבדוק חולה חדש שרק אוסף.
"נו, מה שגו?" שואל הפסיכיאטר,
"נפוליון!" עונה הפסיכיאטר הטרי בגאווה.
הפסיכיאטר: "הבנתי, יהיה לך כאן מאוד נחמד.
יש כאן הרבה חברה שחושבים את עצמם
לשליטים גדולים".
המשוגע: "אני בכלל לא שליט, אני עוגה".

בית המדרש "חוט של חסד" עכשיו בברסלב ישראל

חדש חדש חדש!
בית המדרש חוט של חסד על כל שיעוריו מגיע אלך עד לבית.

- * **מידי יום ב 10:10 שיעור בגמרא מאת מו"ר ראש הישיבה שליט"א.**
- * **מידי יום רביעי בשעה 20:45 שיעור מאת מו"ר ראש הישיבה.**
- * **מידי יום שלישי בשעה 16:00 שיעור מאת הרה"ח ר' שמעון טיכנר שליט"א.**
- * **מידי יום רביעי בשעה 17:00 שיעור באנגלית ע"פ דעת רבינו מאת הרה"ח ר' אליעזר רפאל ברוידא שליט"א.**
- * **מידי יום רביעי בשעה 16:00 שיעור באנגלית בליקוטי מוהר"ן בעיון מאת ר' מאיר אלקבץ הי"ו.**
- * **מידי יום רביעי בשעה 22:30 שיעור מאת הרה"ח ר' עופר ארז שליט"א.**
- כל זה בשידור ישיב באתר "ברסלב ישראל".**
- אח יקר קבע לך עיתים לתורה!!!**

www.breslev.co.il

לשני בגא האמונה

שיעור מו"ר בשבת הבעל"ט.

יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'
---	ראש פינה	תל אביב	י-ם	חולון

לברור כתובת השיעור חייג: 02-5812210

זמנים

י-ם	ת"א	חיפה	בא"ש
16:42	16:57	16:47	17:00
17:51	17:52	17:50	17:54
18:30	18:26	18:27	18:30

הפטרה: אשכנז "ידבוקה אשה בנאיה..." (שופטים ד ד)
ספרי "ותשר דבורה..." (שופטים א)

תפילות

המתפלל על חברו נענה תחילה.

נא להתפלל לרפואת ליאור נחמן בן שולמית,
מו"ר הרב שלום בן ימנה שליט"א
הרב אליעזר בן עטיה שליט"א
הרב מרדכי אליהו צמח בן מזל טוב
להצלחת ולרפואת כל הצדיקים שבדור.
שמואל אייזיק חזקיהו בן תהילה,
זב"ק: דוד בן פולט, זוגי נטלי סימה בת חיה ולהבדיל לני
לע"נ הגוסס בת שמחה ז"ל
לע"נ חבירו יקר שלום בן חנה ז"ל.

העלון י"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד" רח' שמואל הנביא 13 ירושלים
טל' 02-5812210 פקס 02-5826205
052-7680002 ת.ד. 57669 י-ם
לחצטופות לקבלה בדוא"ל חיים, כתבו לנו
alonchut@gmail.com

החליטו כי יסירו את הסולם המביא אל עליית הגג וכך תימנע אפשרות להעלות אל חדרו המאחיה.
אישה הגרה בשכנותם הייתה מייצרת את המאחיה ושם טוב יצא לפניה. ביום מן הימים החל נפגש טעמו של המאחיה ללא כל סיבה. קבלה על עצמה לנדב כד משקה לר' יצחק אבוחצירא שהיה ידוע בשתיית המשקה. אך מה תעשה ואין גישה לעלית הגג? העבירה לו דרך חלונה שהיה סמוך לחלוננו כד מאחיה. אמר לה הצדיק: "אם תרצי כי ישוב טעמו הטוב של המאחיה שילחי לי כל יום כד". ואכן טעמו של המאחיה חזר כתיקונו, וגם משאלתו של הצדיק לשתות כל יום מאחיה התמללה.

רק לאחר זמן נתגלה הדבר לבני המשפחה הנדהמים, ומכאן הבינו כי יד' בדבר ולא מנעוה עוד מכך.
משבגר הנער היה לעזר לאביו, וסייע בהנהגת ישיבת "אביר יעקב", והיה יוצא מפעם לפעם לאסוף תרומות להחזקת הישיבה הקדושה, כשבין מסע למסע כולו עסוק בתורה ועבודת ה'. גם עם "הבבא סאלי" אחיינו היה קובע לימוד מידי לילה. לימים ציין ה"בבא סאלי" כי מלבד כל הלימוד שלמד מדודו, רכש את המידה המופלאה "לא להיות עיף בשעת לימוד גם כשעייפים". מעולם לא נראתה עייפות על פניו של ר' יצחק, למרות שהיה המבוגר מבין השניים- העיד עליו אחיינו.

ספריו הקדושים:

אלף המגן, לב טהור, השבת הגדול, זבח צדק, שערי בינה, כתר תורה, שרביט הזהב.
על קידוש ה'
פטירתו היתה פתאומית וכואבת מאוד. היה זה באחת ממסעותיו כשחלף בדרכו על פני העירה תולאל בלוויית משמשו ושומר חמוש, בדרכם תקפו אותם חוליית שודדים רוצחים. הללו פתחו בקרב קצר עם השומר ובקרב זה נורה למות ר' יעקב אבוחצירא והוא כבן נ"ב שנים בלבד.

משמשו והשומר הצליחו להימלט על נפשם בהביאם את הבשורה המרה אל בני השפחה האבילה. ביום י"ד בשב"ט תרע"ב. מקום קבורתו באותה עירה הסמוכה למקום הרצחו. זכה ר' יצחק שכל חייו חי על קידוש ה', וכשהגיע זמנו להיפטר מן העולם גם אז נהרג על קידוש ה'.

זכות הצדיק נצו למשפחת קדושים, וזכות תורתו הקדושה תהא למגן וציונה עלינו ועל כל ישראל לפעול את הגאולה השלימה בב"א.

שאלות למו"ר ראש הישיבה

מניעות ונעימות

התפילות הנדרשות לכל אחד ואחד בכל מעלה בעבודתו יתברך, כפי דרגתו, **וכשהאדם ימלא את מכסת התפילות שנדרש יראה הוא את ישועת השי"ת, ככל המונעים והמפריעים שהיו לו עד עתה בדרכו אל הקודש, לא די בכך שיפסיקו להימנות עם המונעים, אלא יהפכו למסייעים בעבורו, וע"י תפילותיו הוא בעצם סולל שביל ודרך גם להם לשוב בתשובה.**

א"כ דע לך ששאל יקר כי המניעות, הם משמיים, וכעת עליך להתחזק ביתר שאת וביתר עוז, ולדעת ולהאמין שכל מה שקורה איתך זה אך ורק מאיתו יתברך, ועליך לפנות אל השם שיעזור לך להיכנס תחת כנפי השכינה, מתוך שמחה ושלום, **ואמנם כעת אתה עומד בזמן שהוא בבחי' "עת צרה ליעקב", אך עליך להתבונן את אשר נאמר בסוף הפסוק: "וממנה יושע" ולימדנו חז"ל שישועתו של האדם נמצאת כבר בתוך הצרה עצמה ולכן כתוב: "וממנה" היינו מתוך הצרה עצמה, יזכה הוא לישועה.**

לך את החשק והרצון לך, וכמו שמוזכר בליקוטי מוהר"ן מובא (ס"ו עמוד) "והנה הקלל, שכל המניעות הם רק בשביל החשק, כדי ששאל ידע: הנה לו חשק גדול ביותר.... ועל כן קשה לו חשק ביותר כפי המניעה, ממילא נשבר המניעה".
העולה מתוך דברי רבינו הקדוש שהמניעה היא בעצם כלי לקבלת השפע, ובהיות והאדם מצד עצמו פעמים שנמנע מלהעריך כהוגן את אשר זיכהו הבורא ברוך הוא, ועל ידי כן כל אשר יזכה, יכול להביאו לידי גאווה ושאר מידות רעות, כי זה ידוע שדבר שהאדם זכה לו בלי תפילה שקדמה לך, עלול האדם כתוצאה מכך להגיע לידי גאווה של כוחי ועוצם ידי, ומשום כך הבורא ברוך הוא מזמין לו לאדם את המניעות, אשר הם יהיו בעבורו לתועלת גדולה, בזה ובבא, כדי שעל ידם הוא ידע ויפנים שאין זוהי הבורא ברוך הוא, ועליון אך ורק לפנות אליו שיזכה אותו בחסד וברחמים לממש את חשקו בעבודתו יתברך, ורק השי"ת יודע את מניין

קרב משפחה דגולה ורוממה כמשפחת אבוחצירא, אשר העמידה דורות של צדיקי עולם שרפי מעלה, שאדוקים היו בקדושה ברוך הוא ושכינתיה וכלולים בהם כל מעלות טובות ודרכי החסידות.

בן זקונים

בקרב משפחת מרן ר' יעקב אבוחצירא נולד בן הזקונים. בנו הרביעי והאחרון. המיוחד כשאר אחיו ובני המשפחה הקדושה אשר כל אחד הוא כיחיד ומיוחד.
שמו בישראל נקרא יצחק, והעיד עליו אביו הקדוש כי נתעברה בו בבנו זה, ניצור מנשמת ר' יצחק לוריא אשכנזי, האר"י הקדוש. ולא לחינם כאשר גדל מעט נמשכה נפשו של הנער הצעיר ר' יצחק ללימוד הנסתר. בשונה משאר אחיו שלמדו זאת בגיל מאוחר יותר, בהוראת אביו ר' יעקב אבוחצירא. הנער הצעיר גילה בקיאות גדולה בתורת הקבלה וב"עץ חיים" וב"שמונה שערים". והיה לפלא בעני כל רואיו.

נועד לגדלות

על הערכה הרבה שרחש לו אביו מסופר, כי פעם בעת ברכת הלבנה הייתה היא מכוסה בעננים. צוה ר' יעקב על בנו הצעיר שהיה אז כבן שמונה שנים בלבד להורות ללבנה שתתגלה. הפנה הילד הרוך מבטו כלפי שמיא וצוה על הלבנה להתגלות. בתוך רגעים ספורים בלבד התגלתה הלבנה במלוא הדרה לתדהמת כל הנוכחים.
"אם כך בגיל צעיר, הרי נועד הוא לגדלות", עבר הרחש בקהל הנוכחים העומדים ומשתאים מול הילד הרוך בשנים המחולל ניסים.

ואכן, נועד הוא לגדלות...

כבר מאז שנות בחרותו היה נוהג להסתגר בחדרו בעלית הגג ולהגות בתורה ויר"ש, מתוך הסתפקות במוטע התנזרות מחיי עולם ועיסוק בתיקונים לרב. דבר יחיד שהיה מרבה בו מאוד הוא שתיית "מאחיה" - ארק. מקובל מר' ישראל אבוחצירא כי "ערק" ר"ת ק"ב ר"נת ע"מ, וע"י שתייתו היו עושים יחוד קדושא ברוך הוא ושכינתא. והוא הרבה בכך. אך היו מבני המשפחה שדאגו משתייתו של הנער הרוך, שכן התנזר מכל תענוגות העוה"ז והבליו פרט לשתיית משקה זה. והיו חוששים לשלומם ובריאותו. לציון, כי שתיית המשקה לא השפיע עליו כלל. אך מה יעשו והנער אינו חדל משתייתו?

שאלה ומשיב

שאלה

שלום רב לכבוד הרב, ב"ה שבח ותהילה לבורא עולם, התחלתי לטעום מעט מדרך התשובה ובפרט מהדבש ונופת צופים של חסידות ברסלב, אך דא עקא שבמשפחתי לא אוהבים כלל את הדרך הזאת, ובכלל על לימוד בישיבה אין מה לדבר, לבנתיים אני זוכה ללכת לשיעורי תורה וזה נחשב אצלם לעבירה חמורה כשאני הולך לבית כנסת אומרים לי תשב בבית, מה יש לך לעשות שם, אני מאמין שישנם עוד הרבה שנמצאים באותו מבוכה, לכן רציתי אם כבודו יכול להדריך אותנו כיצד להתמודד עם המצב הזה.

תשובה

ראשית עליך לדעת שכל דרך התורה היא רק בנועם ובדרך של שלום, כמאמר הכתוב: "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום", ובדאי שעליך לא להיקלע איתם לדרך של מריבות וכדו' משום שע"י כך יצא שכרו בהפסדו.
ודע שכל הקושי הוא מכוון גדול מאת השי"ת, להגדיל ולהגביר